

Izhaja
vsak petek z datumom
prihodnjega dneva.

Dopisi naj se frankujejo in pošljajo uredništvu „Mira“ v Celovec, Pavličeva ulica št. 7.

Osebni pogovor od 10. do 11. ure predpoldne in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi naj se samo po eni strani lista napišejo, druga stran naj bo prazna.

Rokopisi se ne vračajo.

MIR

Velja
za celo leto 4 krone.

Denar naj se pošilja točno pod napisom:
Upravništvo „Mira“
v Celovec,
Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Za inserte se plačuje po 20 vin. od garmond-vrste vsakokrat.

Glasilo koroških Slovencev

Leto XXVIII.

V Celovcu, 26. rožnika 1909.

Štev. 29.

Slovinci! Zakurite na večer 4. julija v čast slovanskima apostoloma sv. Cirilu in Metodu po vseh slovenskih gorah in planinah prav mnogo kresov!

Poziv!

Pol leta je zopet preteklo. Zato pa iznova vabimo na naročbo „Mir-a“, proseč zlasti one rojake, ki so list naročili le za pol ali četrt leta ali so z naročnino še na dolgu, da jo čim prej ponové, oziroma poravnajo. S plačilom zaostale celoletne naročnike pa prosimo, da se spomnijo svoje dolžnosti in nam naročnino vpošljejo.

Ob ti priliki tudi prosimo in pozivljamo svoje prijatelje, da delujejo za vsestransko razširjanje našega lista ter mu skušajo pridobiti čim več novih naročnikov. Od vseh strani se vsiljujejo našemu slovenskemu ljudstvu lažnivi nauki, slaba načela, ki ga od-tujujejo njega svetinjam: katoliški veri in slovenski narodnosti. Naloga vseh dobro-mislečih rojakov je in mora biti, da se temu pogubljivemu toku ustavijo z vsemi močmi. To se pa doseže zlasti z vsestranskim razširjanjem dobrega časopisja.

Torej iznova na delo, — podpi-rajte in razširjajte „Mir“!

Uredništvo in upravništvo „Mira“.

Še enkrat „Zadružna Zveza v Celju“ in Prevalje.

Z bakljo smo posvetili v najhujše obsodbe vredno postopanje „Zadružne Zveze v Celju“ nasproti slovenski posojilnici v Prevaljah, ki je prešla pod patronanco iste celjske zveze v nemškutarske roke. Ta zadeva je vzdignila v javnosti mnogo prahu, kakor se je izrazil na občnem zboru „Zadružne Zveze v Celju“ dne 17. t. m. gosp. dr. Brenčič. Na zadnjem občnem zboru so rodoljubi iz Prevalj in spodnjih krajev za-devo natančno in nepristransko pojasnili in slišati je bilo le soglasen klic: Proč od celjske zveze! Da, proč od celjske zveze! To nam narekuje narodna čast in — dolžnost! Nikakor nismo proti gotovim narodno zaslužnim osebam, ki stoje na čelu celjske zveze, kakor je na pr. predsednik g. Mihael Vošnjak, velezaslužen slovenski posojilničar, ali če ima celjska zveza take voditelje, s kojih pomočjo in sodelovanjem je prešla stara, trdna slovenska posojilnica v nemškutarske roke in če zoper te ni takoj uvedla preiskavo in jih ni odstavila, potem nam res ne preostane ničesar drugega nego klicati: Koroški posojilničarji proč od celjske zveze! In na vsa usta povemo, da bomo izvajali glede tega slučaja vsestransko zelo stroge posledice, kakor je dolžnost narodno neomadeževanega lista, oziroma političnega društva, ki je prejelo na občnem zboru popolno zaupanje. Disciplina je bila koroškim Slovincem v novejšem času tista moč, ki nas je vodila na potu zmag, in kdorkoli bi iz naših vrst rušil to naše edino, pa krepko orodje, ga ne smatramo več za svojega.

Na naš prvi članek glede slučaja Prevalje je napovedala celjska zveza v „Narodnem Dnevniku“ že več nego pred tremi tedni, da bo „pojasnila“ to zadevo v posebnem članku, česar pa še do danes ni storila, ker — ni mogla. zakaj koroški Slovenci v takih za nas resno-bridkih slučajih nismo vajeni metati okoli sebe s praznimi frazami, kakor „Narodni Dnevnik“, ki je namesto odgovora objavil dva pisma o koroških Slovincih; na prvega smo pošteno odgovorili — ni bilo zato

niti treba kakega gosp. dr. Brejca, kakor je pisal „N. D.“ — na drugega sploh nismo reagirali, ker nam je prostor v listu predrag, nego da bi od-govarjali na prav vsakdanje napade, kojih duševnega očeta sploh nismo mogli smatrati več resnim, in ker smo spoznali, da je namen teh dveh član-kov le, izzvati s koroškimi slovenskimi političnimi voditelji časnikarski boj, da bi tako odvrnili javno pozornost od neljubega narodnega madeža v Pre-valjah. Kar smo pisali, je držalo popolnoma. Pričakovali smo pa po vsej pravici, da bo celjska zveza vsaj poizkusila ovreči z napoveda-nimi dokazi naša očitavanja, pa ni, ampak se je **moral**a zadovoljiti z izjavo navzočega političnega uskoka, g. prevaljskega župana Pristova, ki jo dobesedno ponatisnemo iz poročila „N. D.“: „Prevaljska posojilnica ostane, kar je bila in ne pride nikoli v nemške roke, že zaraditega ne, ker nimajo Nemci nobenega deleža v svojih ro-kah. Vsi izvoljeni odborniki so korenjaki Slovenci, katerim ne pride niti zdaleč na misel, da bi de-narni zavod izročili Nemcem. Pri volitvi so padli le trije odborniki, ki so hoteli spraviti posojilnico v roke, ki bi jo rabile in ki so že bile pod klju-čem. Dotični dopisnik „Mirov“, ki stvar drugače opisuje, je navaden lažnivec. — Vse skupaj ni nič drugega ko klerikalni manever.“

To po sladki maniri umerjeno izjavo so ne-interesirani pri tej zadevi verjeli, g. dr. Kukovec in g. Štibler sta jo celo podpirala, le g. Jošt — je molčal. Zlasti dobro si bomo zapomnili besede g. Štiblerja, ki je izjavil, „da ako bi se tudi po-javile prikažni v kateremkoli denarnem zavodu in tudi v Prevaljah, ki bi res cikale na nemšku-tarijo, bi bila Zadr. Zveza prva, ki bi posredovala in to zabranila.“ Že slučaj Prevalje dokazuje Štiblerjevemu dokazovanju ravno nasprotno, pa tudi v drugih slučajih se ne ujemajo. G. Jošt bo dobro vedel, na katere posojilnice mislimo, saj smo ga na Koroškem nanje opozarjali, a zveza ni v tem oziru ničesar ukrenila.

Izjava g. Pristova je pa toliko vredna in toliko resnična kakor njegovi popravki, ki nam jih pošilja. Kdorkoli pozna politično preteklost tega moža, se bo njegovi izjavi smejal. Pribijemo, da cela izjava g. Pristova ne odgovarja resnici,

Podlistek.

Naš kres.

Naš kres gori!
V njem svetla je temà noči!
Le glejte nanj!
Mi vrgli nanj smo stari panj,
panj domovinske nezvestobe
in popustljivosti, mehkode
in odpuščanja in slabosti,
nevredne narodne prostósti.
Poglejte, lep je, ves svetál!
Naj izgori do tal!
Vsi madeži naj izgorijo,
ki narodno nam čast temnijo!
A vi le glejte ogenj tá!
Enak žari nam sred — srcá!
Ne tak samó, — silnejši,
svetlejši in toplejši.
Ta ogenj sveti kakor dan
v temino vaših zlih nakan.
V njem up je naš in naša moč,
a vam je kot pekel pekoč.
Nič ne tožite, — vi sanú,
ki čudite se njega sili,
prižgali ste ga in netili; —
vaš srd ga več ne pogasí!
Sedaj je vžgan!
Sedaj je vedno bolj močan
Izgori les!
Izplámti kres!
Ne, — svéti še v temino nočno
in plámti kot požar mogočno
obžari yes nam Korotan!
Oznanjaj gričem in dolinam,
kak ogenj v srcih vsem gori nam, —
nam topel, vragom pa — strašán!

Franjo Neubauer.

Ob akacijah.

Idila. — Domen Otilijev. — (Dalje.)

VIII.

Poldrugi mesec pozneje.

Vernih duš dan pod večer.

Dolino in akacije je bila objela že mrzla jesen s svojimi meglami, da so se solzile veje brezlistnih akacij. Le na župnikovem vrtu se je pokazala očem dozdevna pomlad: Krizanteme, širokoliste in različnih barv, so stale ponižno v gredicah in prisluskavale dolgemu zvonjenju, ki se je nenavadno milo in žalosti polno razlegalo od župne cerkve.

Odprla so se vrata in izstopila sta župnik in Peter.

„Le dobro se zavij, Peter! Saj veš, kakšne vrednosti je zdravje.“

„O, sedaj je bom znal ceniti. Hvala Bogu in Vam, gospod župnik, da ste se v toliki meri zavzemali zame ob času bolezní; kajti na robu groba sem že bil.“

„Nevarno je že bilo, nevarno. Boš pa sedaj tem bolj vesel. Ali si že bil kje v vasi?“

„Nikjer še. Prvo sem prišel k Vam.“

„Doli k Strmškovim moraš pogledati; nekdo te pričakuje tam.“

Na upadli in uveli lici Petrovi je stopila lahka rdečica. Povesil je pogled in ni odgovoril.

„Vse vem, Peter! Tudi za tvoje misli vem. A ne boj se! S Kristino sem govoril in s Strmškom sem govoril. Vse izide ugodno zate; ne skrbi torej ničesar!“

„Se zahvaljujem torej, gospod župnik.“

Peter se je priklonil in odšel za župniškim vrtom mimo akacij.

Župnik se je vrnil v izbo. Sedel je k oknu in se zagledal po dolini. Tam izza dolgega pogorja je vstajala noč in sipala mir v dolino. Župniku se je zazdelo, da je ugledal lepo rodeče sadove, a tujca ni več uzrl nikjer. Radostnega srca si je dejal: Oditi je moral, tu ni varno otresati sadov.

Tako se je zamislil župnik, in v uho so mu doneli mili in žalostni glasovi zvonov . . .

Prižgal je luč, vzel je v roke brevir in molil . . .

Nekdo je potrkal na vrata.

Črez malo trenotkov je vstopil — Joštov Franc.

„Hvaljen Jezus!“

„Na veke.“ Župnik je privzdignil glavo in se začudil. Kaj mora neki biti? Čemu njegov prihod?

„Pa sedite! Čemu bi stali?“

„Hvala, gospod župnik.“ Glas mu je trepetal na ustih in oči so boječé begale po sobi. Vidna skrb mu je visela na licih, jasno osvetlje-nih od modre petrolejke. Skrivnost je bila morda na dnu srca, s katero je moral na dan; vest se je morda oglasila in ga opomnila na dolžnost.

„To zvonjenje, gospod župnik! Tako milo, tako žalostno. — Saj ga slišite . . .“

„Slišim ga, Franc! A kaj naj pomeni?“

„Prav tako so zvonili takrat, ko je umrla moja žena . . . Slišite, prav tako . . . Ne morem ga več prenašati . . . Kako to bije na uho! Po-vsod vidim Katro pred seboj. Umirala je in

temveč da je ravno nasprotno res. V toliko sicer damo Pristovu prav, da prevaljska posojilnica ne pride nikoli v nemške roke, ker Nemcev na Prevaljah sploh ni, pač pa je resnica, da je posojilnica prešla v roke — nemškutarjem. Res je tudi, da Nemci nimajo nobenih deležev v svojih rokah, ker jih ni, izvzemši gosp. Zimmerla, ki je Nемеc in nemškega mišljenja, pač pa sta dovolila Pristov in Stermitz še na dan občnega zbora nemškutarjem 47 novih glavnih deležev brez vednosti naših odbornikov, dočim Pristov prej ni hotel sprejeti deležev od zanesljivih Slovencev. (Gosp. Pristov, če se oglasite, vam povemo imena.) Načelnika sta pridobila Pristov in Stermitz za podpis le raditega, ker ni vedel, da sprejema Pristov samo nasprotnike. Resnica tudi ni, da bi bili vsi izvoljeni odborniki korenjaki Slovenci. Izvzemši g. Lečnika, ki ga vsled njegovega vpliva Pristov ni upal izpustiti, je obdržal od starih odbornikov le še take, ki niso samostojni, na novo pa je sprejel samo najhujše narodne nasprotnike in niti enega „korenjaka Slovenca“. Vsi ti do zadnjega volijo vedno z nemškutarji, oziroma nemškonacionalnega kandidata. Vsi ti so volili pri zadnjih deželnozborskih volitvah viteza Metnica. Pristov sam je bil že dvakrat kandidat nemškonacionalne stranke in pri vseh državno- in deželnozborskih volitvah niti enkrat ni nastopil kot Slovenec, ampak je vedno potegnil z nasprotniki. Gospoda v Celju, to je v Prevaljah javno znano. Pristov je že več let zaupnik nemškonacionalne stranke in že več let sem so zahtevali naši slovenski narodnjaki, da udarimo po njem, ali dolgo vrsto let sem smo mu prizanašali, ker smo še vedno upali, da bo vendar spregledal in se zopet povrnil k slovenski stranki, in ker smo se hoteli izogniti vsakemu očitaniu, da smo ga z napadi odbili.

Tega moza je „Deutscher Volksverein“ v svojih volilnih oklicih svojim zaupnikom pripočal kot „bekannt deutschfreiheitlich gesinnten Mann“ (kot znano nemško-prostomislečega moza). Ali mislijo gospodje v Celju, da so nemški nacionalci tako kratkovidni, da bodo postavili za svojega kandidata res kakega korenjaka Slovenca? G. Pristov je tudi dne 19. vel. travna t. l. stavil z g. J. S. za en sodček piva, da bo prihodnjič zmagal, če bo zopet kandidiral. Nadalje ni resnica, da so pri volitvah na občnem zboru padli le trije odborniki, ki so hoteli spraviti posojilnico v roke, ki bi jo rabile in ki so že bile pod ključem. Na koga misli g. Pristov? Z imenom na dan, da mu dokažemo, da je to gola neresnica! Ali meni morda g. Žagarja, ker je na pooblastilih, ki jih je nabiral že mesec dni pred občnim zborom natiho, zapisal prav debelo neresnico, da hočemo spraviti posojilnico v — Žagarjevo hišo? Že pri občinskih volitvah so nasprotniki lagali, da hočemo za župana g. Žagarja, da so tako res preslepili nekatere kmete, ki bi jim seveda ne moglo biti prav, če bi bil prevaljski župan delavec; g. Žagar je namreč delavec, pa sicer našinec in pošten mož. Na kaj takega g. Žagar sam nikdar ni mislil, še manj pa mi. Vsega spoštovanja vrednemu načelniku posojilnice, g. Lečniku, je Pristov rekel, da ga hočemo vreči

dejala: »Franc, na Mirka pazi! V veri ga vzgoji!...« V srcu me peče. Kje je moj sin? Kakšen je moj sin?...»

»Franc! Zakaj se pa tako vznemirjate? Kaj je s sinom?« Stopil je župnik k njemu in mu položil desnico na ramo.

»Z mojim sinom? Tat je postal. Iz šole so ga spodili in včeraj me je okradel. To zvonjenje!...« V veri ga vzgoji! Oh, jaz nesrečnež!... Vse sem mu verjel. Govoril je, da je vera neumnost, o duhovnikih, da so satanovi hlapci in vse mogoče... Odpustite, gospod župnik!...«

Župnik se je čudil. Od kod sprememba? Ali se je res zganilo v njegovem srcu in je spoznal?

»Kaj naj še odpustim, Franc? Vse sem že odpustil.«

»Kako ste dobri, gospod župnik! In jaz Vam nisem verjel! Koliko zla sem napravil Vam in Žulkinemu Petru! Ubijalec! Zajedla se je v dušo ta beseda in nisem imel miru. Žulkin Peter mi je bil pred očmi po dnevu, v noči in v sanjah. Verjemite mi, da sem prosil Boga za njegovo zdravje!«

»Ne vznemirjajte se! Ozdravel je, dasi še ne popolnoma. Kam pa Mirko?«

»V svet. Ves denar je pobral, pustil pismo in šel. Pravi, da se ne vrne zopet. Tako sem vzgojil svojega sina! O, Katra!...«

Solzi sta pritekli Francu iz oči. Utrnil jih je z roko in vzdihnil.

»Vse bo dobro, Franc! Le v Boga je trebaaupati.«

iz posojilnice. Tudi to ni res. Našinci so imeli na volilnih listkih zapisanih vseh devet starih odbornikov, tudi g. Lečnika, le g. Pristova ne, ker mož, ki vleče nemškonacionalen voz, ne spada v slovensko posojilnico, zakaj ne, je povedal ravno kar 19. majnik. **Narodne moze** smo hoteli, ničesar drugega. Poudarjamo tudi, da v Prevaljah nihče ni agitiral prej proti celjski zvezi, in vendar je dajala celjska zveza nasvete gosp. Pristovu, ki se je vozil po nje v Celje, kakor je sam priznal. Kaki narodnjaki so novi odborniki, nam pove dejstvo, da sta celo proti Pristovu, ki je po volitvah ob ogorčenem protestu narodnih mož izjavil, da so itak vsi Slovenci, protestirala takoj še tam vpričo g. Jošta dva nova odbornika, da nista Slovenca, ampak **Nemca**. Č. g. župnik Iv. Serajnik se je pri občnem zboru zatekel po nasvet h g. Joštu, ker je spregledal, da se je izvršil na slovensko posojilnico zahrbtnen napad, misleč, da mu bo v taki velevažni narodni zadevi šel na roko, pa g. Jošt je tedaj izjavil, da za to ni vedel, ker je prišel še-le z vlakom ob 1/2. uri in da se proti temu ne da kaj storiti. Na občnem zboru Zadrnužne Zveze v Celju je pa g. Jošt molčal, ko so govorili gg. Štibler, Kukovec in Pristov, da je posojilnica v slovenskih rokah. Naše prepričanje je celo, če ravno ne moremo tega dokazati, da je Pristovu sestavila izjavo celo celjska zveza sama, ker se članki v „N. D.“ in Pristovova izjava v neresničnih trditvah tako čudovito strinjajo, da smatramo za njihovega duševnega očeta eno in isto osebo.

Novi „narodni“ odbor posojilnice je pa tudi slavil po volitvah svojo zmago s tem, da so šli v gostilno k Brančurniku, znanemu štajercijancu in zagrizenemu oboževalcu nemškonacionalne stranke. Zraven sta bila tudi gg. Jošt in Štibler. Odbor je takoj pokazal svoje slovensko korenjaštvo s tem, da je izključil iz posojilnice pet najbolj narodnih Slovencev, med njimi tri vrle, narodne kmete, stare slovenske odbornike in ustanovnike posojilnice. Imamo še v rokah druge dokaze, ki jih po potrebi tudi objavimo.

Tako je, gospodje pri celjski zvezi. V svesti si, da ne morejo na občnem zboru izpodbiti naših docela resničnih in zaslužnih očitaj, so hoteli javnost preslepiti z „izjavo“ g. Pristova, ki je ravno toliko vredna kakor viteza Metnica, ki je pred slovenskimi kmeti v Ličivasi izjavil, da ni nasprotnik Slovencev, da noče kratiti pravic njihovega jeziku, tudi pred sodišči ne, če ravno je bil on, ki je v zadnjem zasedanju deželnega zbora ob ploskanju nacionalcev prebral „izjavo“, v kateri se protestira proti slovenščini pri sodiščih in se napada gospoda dr. Brejca kot slovenskega hujskača. Z zvezo pa, ki v Prevaljah ni posredovala in ni zabranila (prosimo, g. Štibler), da ne bi bila prešla posojilnica s 27.000 K rezervnega zaklada v nemškutarke roke, ampak se je pokazala še le prav strankarsko, in sicer **nemškutarško-strankarsko**, koroški narodni Slovenci nočemo imeti ničesar več opraviti. Na tiste, ki bodo še zdaj branili celjsko zvezo v slučaju Prevalje, pade čudna luč in nimamo več vzroka smatrati jih za

Župnik je tolažil in svetoval.

Pomirjen se je vračal Joštov Franc v noči domov. Zopet se je naselil v njegovem srcu tisti sladki mir, po katerem zahrepeni tolikrat človeška duša. Tudi se mu je zazdelo, da ni bilo nič žalostnega več v glasu zvonov, ampak le mil in vabeč glas, ki ga je spet vabil v cerkev...

Župnik je z radostnim srcem pokleknil na klečalnik pred Križanin in molil zahvalno molitev... (Konec prihodnjic.)

Koliko se popije piva in žganja v avstrijskih kronovinah? Piva hl na glavo: Žganja l na glavo:

Češko	1'46	3'1
Tirolsko	0'42	2'5
Nižje Avstrijsko	1'21	3'7
Moravsko	0'84	7'2
Predarlsko	0'42	1'6
Gor. Avstrijsko	1'21	1'1
Solnograško	2'83	3'0
Primorsko	0'08	1'5
Šlezija	0'62	8'4
Štajersko	0'69	2'4
Dalmacija	—	0'9
Koroško	0'60	7'1*
Bukovina	0'17	4'6
Kranjsko	0'13	3'3
Galicija	0'15	4'1

* Na Koroškem se popije največ žganja v nemškem delu dežele. V slovenskem delu je ta kuga najbolj razširjena v celovski okolici in deloma tudi v Rožu.

Slovenci, spominjajte se Velikovoške šole!

narodne, naj si imajo to besedo na jeziku stokrat na dan. Naš klic je prej ko slej: Vun s Korošci iz celjske zveze! Noter v „Zadrnužno Zvezo v Ljubljani!“

„Prosti glasovi“ o političnih uradih.

V zadnji številki se norčujejo „Freie Stimmen“ o priliki poročila o neki porotni obravnavi radi postopanja c. kr. okrajnega glavarstva v Gorici in trdijo, da ni treba hoditi v Galicijo, da se spozna nezmožnost politične uprave. Posebno klavern utis je po poročilu tega lista menda napravil c. kr. namestniški koncipist baron Teuffenbach, ki je baje priznal, da je slab v računstvu in da zato ni mogel sam nadzorovati štetve o izidu volitve. Tudi radi slabega spomina baje ni mogel dati potrebnih pojasnil o dotični volilni zadevi.

Mi smo celovškemu vsenemškemu listu prav hvaležni za to poročilo, ki priznava, da pošilja vlada v slovenske in laške kraje nemške uradnike zgoraj označene kakovosti. Pogrešamo v tem članku samo logičnega sklepa, ki ne more biti drug, kot da je neumna, nesmiselna in državnim interesom nevarna taktika avstrijskih germanizatorjev, ki zahteva, da se na vseh količkah važnih mestih na slovenskem ozemlju nastavlja nemški uradniki. Kako ti ljudje uradujejo, kaže navedeni slučaj. Bridko to čutijo Slovenci in Lahi.

Koroške novice.

Družba sv. Mohorja se bo letos ponašala z najvišjim številom udov, odkar obstoji; danes jih šteje 84.931, torej za 542 več nego leta 1903. Štiri koroške župnije še do danes niso javile udov.

Dve sestri je izgubil v teku enega meseca hišnik v Marjanišču v Celovcu, g. Jakob Haller. Maja meseca mu je umrla starejša sestra Marija, ki je vsem v Železni Kapli v najboljšem spominu; pretečeno nedeljo pa so mu pokopali najmlajšo sestro, elizabetinko Marijo Katarino Haller v 46. letu svoje dobe. Naj počivate obe čisti in blagi duši v miru!

Električno železnico v Celovcu in ob Vrbskem jezeru misli sezidati alpina stavbna družba. Proga bi bila dolga 50 kilometrov in je proračunjena na sedem milijonov kron.

V čast sv. Cirilu in Metodu priredi v nedeljo, dne 4. julija, „Slovensko delavsko društvo v Celovcu“ slavnostno sv. mašo v cerkvi svetega Duha ob 8. uri zjutraj. Slovenska pridiga. Pri sv. maši poje moški zbor delavskega društva. Popoldne, če bo vreme lepo, napravi društvo izlet v Kotmarovas h g. Prosekarju, kjer bo veselica na prostem; poje tudi moški zbor delavskega društva. Vse Slovence vljudno vabi odbor.

Društveno življenje „Akademije slovenskih bogoslovcev“ v drugem tečaju šolskega leta 1908/09. V drugem tečaju smo slišali v naši akademiji sledeče govore: „Zgodovina socialne demokracije na Nemškem“, govoril tovariš Katnik; „Framazonstvo“, tov. Kabl; „Ljudsko zavarovanje“, tov. Franjo Šenk; „Jetika“, tov. Ožgan; „Načelne naloge katol. ženskega gibanja“, tov. Truppe; „Rajfajznovke“, tov. Vavti; „Skrb za mladino“, tov. Stih; „Slovenska narodna in umetna pesem“, tov. Josip Šenk; „Suženjstvo“, tov. Wölfel; „Verske igre v srednjem veku“, tov. Mente; „Sadovi reformacije“, tov. Krašna; „Češko obrambno delo“, tov. Starc; „Spoznaj samega sebe“, tov. Nagelschmied; „Kaj more duhovnik storiti za blagor ljudstva na deželi“, tov. Razgoršek; „Gospodarska zadruga“, tov. Wastel. Govorom je sledila redno debata. Za veseli del akademijskih ur sta skrbela pevski in tamburaški zbor. Akademija je pridobila v drugem tečaju dva nova člana; sprejeli smo v naš krog dva bogoslovca, rodod Poljaka: tovariša Evgenij Pindelskega in Mihaela Jasinskega. Tako šteje sedaj akademija dvajset udov.

Franjo Šenk, tč. tajnik.

Sprejem v Marjanišču. Dijaki, ki bi radi prišli v Marjanišče v Celovcu, morajo poslati svoje prošnje na kn. šk. ordinarijat vsaj do 10. julija t. l. in se ob priliki sprejemnih izpitov predstaviti osebno pri ravnateljstvu zavra. Prošnji za sprejem, ki se naj pošlje po večč. župnijskem uradu, se mora priložiti 1. krstni list, 2. zadnje šolsko spričevalo, 3. potrdilo o stavljenih kozah in zdravniško spričevalo, 4. izjava očetova oziroma varihova, da se popolnoma strinja z duhovskim poklicem svojega sina, oziroma varovanca, da ga hoče v tem poklicu le potrjevati in vsako leto za njegovo vzdrževanje plačevati 420 kron. Kdor bi želel kakega znižanja omenjene svote, mora priložiti prošnji še vrhutega

natančni izkaz premoženja (oz. ubožno spričevalo) z izjavo, koliko lahko prispeva. Gojenci, ki se hočejo izvežbati v igranju na gosli ali glasovir, morajo za pouk v igranju še posebej plačevati mesečno 2 do 4 krone. Sprejem in izpiti v prvi razred gimnazije v Celovcu se vrši 12. in 13. julija ter 16. septembra. Pismeni izpit se prične vsakokrat ob 9. uri dopoldne, ustmeni pa ob 3. uri popoldne. Oglase sprejema ravnateljstvo 11. in 12. julija, oziroma 15. septembra. Pravico do sprejema v Marijanišče imajo le zakonski sinovi, ki so dopolnili 10. leto in niso prekoračili 13. leta (za I. razred), ki so pristojni na Koroško, popolnoma zdravi, npravstveno nepokvarjeni, nadarjeni in imajo veselje do duhovskega stanu. Več pove *ravnateljstvo Marijanišča*.

Slov. kršč.-soc. zveza v Ljubljani priredi v nedeljo, 27. t. m., velik mladeniški shod v Radovljici. Zeleti bi bilo, da bi se tudi naša društva udeležila tega shoda. Spored bode približno ta-le: Ob 9. ali 10. uri dopoldne sv. maša, po maši zborovanje, popoldne govori g. Ivana Terseglava, č. g. Kalana in g. Podlesnika. Nato sledi javna telovadba „Orlov“.

Za župne urade. Slov. kršč.-soc. „Zveza“ za Koroško v Celovcu naznanja visokočastim župnim uradom, da ima v svoji zalogi poleg matričnih knjig (rojstno in krstno, poročno in mrliško knjigo), še sledeče tiskovine: Spričevalo samskega stanu, naznanilo oklicev in oklicni list, in pobotnico. „Zveza“ se toplo priporoča za cenjena naročila. Poslovne ure „Zveze“ so vsak dan od 12. do 1. ure popoldne.

Metnic — župan. Vitezu pl. Metnicu so v Celovcu dali malo tolažbe, da ne bi bil preveč žalosten, ker je propadel kot kandidat za mesto deželnega glavarja, s tem, da so ga izvolili za župana.

Umrl je v Homu pri Prevaljah edini brat č. g. Fr. Lasserja, župnika v Št. Jurju pri Celovcu, g. Albin Lasser, slušatelj živinozdravniške visoke šole na Dunaju, v 26. letu svoje starosti, dne 22. t. m. in je bil pokopan v četrtek na prevaljskem pokopališču. N. p. v. m.!

„Schlaraffia“ v Celovcu. Preteklo nedeljo je napravilo društvo „Schlaraffia“ v proslavo 50-letnice izlet iz Dunaja v Celovec. Društvo je framazonsko, kakor poroča neki Meissner v liberalnem „Mährisches Tagblatt“ in ima 157 podružnic po raznih mestih v Avstriji. Tudi v Celovcu obstoji tako društvo. Kakih 350 udeležencev, zastopnikov iz 78 držav, se je pripeljalo s posebnim vlakom v Celovec. Celovski tropični bratje so jih pozdravili z „lulu“; to je namreč pozdrav šlarafovcev. Pozdrav jim je govoril ces. svetnik in bivši župan Neuner. Vitez Schmerzenreich, prašarraf iz Prage, se je zahvalil. Nato je pozdravil „ljube goste“ nadporočnik Kliemann v imenu društva „Claudium forum“. Zvečer so imeli pri „Sandwirtu“ koncert. Pozdravil je zopet „brate“ deželni vladni svetnik baron pl. Myrbach. Uradna Celovčanka poroča, da so sledili govoru navdušeni „lulu“-klici. Tudi celovškemu moškemu pevskemu društvu je zaklical krepak „lulu“ (Gromoviti „lulu“-klici). Na Dunaju so bili bratje še bolj navdušeni: Najprej so nazdravili cesarju Francu Jožefu z „lulu“, kakor poroča „Grazer Volksblatt“, temu je sledil „lulu“ na cesarja Viljema, in tedaj so stali navdušeno vsi „sasi“. Precej mrzlo so „lulujali“ carju, pač pa se je mogla razveseliti holandska kraljica bolj pristrane „lulu“, dočim je bil angleški kralj v svojem „lulu“ razočaran. Tako so celo Evropo „prelulali“.

Borovlje. (Naši c. kr. davčni uradniki.) Ljudje se pritožujejo radi nezmožnosti slovenskega jezika tukajšnjih davčnih uradnikov. Človek prinese večkrat zadnjo krono v davkarijo, da le zadosti svoji davčni dolžnosti; a kaj, ko prideš v našo c. kr. davkarijo? Dobro bi bilo, ako ne znaš sam nemški — in koliko je takih! — da bi si vzeli tolmača s seboj, da bi se mogel z uradniki zgovoriti. Posebno je naš g. asistent navdušen za — a ne mislite, da mogoče za to, da bi se učil našega jezika, nego za — nemštvo: To dokazuje, ker kolekuje svoja pisma prav z dvema kolkoma „nemškega šulferajna“. — Pritiskajte, gospod, v bodoče magari po celem ovitku polno teh nemških obrambnih kolkov, a okraj Borovlje bode ostal slovenski, v našo c. kr. davkarijo bode še vedno prinaša slovenski Rožan svoj slovenski denar, in sicer še dolgo potem, ko že vas davno več v Borovljah ne bo. Res že večne pritožbe!

Slovenska invazija v Labudski dolini! Tako se hudujejo „Freie Stimmen“ v svojem neprestanem in nepotrebnem razburjenju. Grdo denuncirajo št. pavelski gimnazijski zavod oo. benediktincev in svarijo nemške stariše pred tem zavodom, češ da samostan poslovenjuje nemški okraj in ustanavlja slovensko kolonijo. Zadeva je namreč ta: Nemškonacionalna politika je po nemških krajih zadala kmetu še hujše rane, nego po Slovenskem; tako slabo je po nemških krajih, da

sploh ne dobijo več poštenih nemških poslov in se zato obračajo na slovenske posle in jih skušajo pridobiti. „Freie Stimmen“ in njihovi sorodni listi bi storili za nemški narod boljše, če bi s svojo umazano pisavo nehali enkrat kvariti nemško ljudstvo, nego da se po nepotrebnem hudujejo nad slovenskimi posli.

Občni zbor podružnice sv. Cirila in Metoda za Beljak in okolico je bil v kljub nestanovitnemu vremenu in v kljub temu, da je bila ta dan veselica ondotne požarne brambe, nepričakovano dobro obiskan in se je vršil v najlepšem miru in redu. Veselo je plapolala raz hišo narodne gostilne vrlega našega rodoljuba, g. Nadrag, krasna slovenska trobojnica v navduševanje gostov ter v dokaz, da je gospod Nadrag kremit, neustrahšen značaj, kateremu ne upade takoj pogum, ako ga kak nemčurski mazač očrni v kakem umazanem listu. Udeležba iz Beljaka je bila precej slaba, kar pač ni posebno častno za tukajšnje slovensko razumništvo, ki bi moralo biti ljudstvu v zgled in izpodbujo. Sploh se opazuje, da si je koroška slovenska gospoda zraven malomarnosti, brezbriznosti in komodnosti prisvojila tudi pristni koroški „laj loasn“. Ko so bili prostori za zborovanje že natlačeno polni, pozdravi predsednik, velezasluzni g. Wutti, v kratkih besedah navzoče, pred vsem g. Ante Bega, kateri na to v jasnem, jedrnatem govoru naslika celo naše stališče: Zmetuje našo tendenco, živeti s svojim sosedom v miru, primerja naš mir grobovom, katere teptajo oholi Nemci, mi pa se ne zganemo. Primerja ga bajki „jež in lisica“ ter navaja dejstvo, da stoletja in stoletja smo bili mi Slovenci gospodarji na Koroškem in v svojem lastnem jeziku smo si volili kneze. Prišel pa je jež, brezobzirni Nemeč, hlinil je mir in se dobrikal, a komaj se je malo ogrel, že nas je začel zbadati ter nas preganjati iz naše lepe slovenske domovine. Citira in pojasnjuje besede poslanca Nemca, da vsak, še tako maloštevilen narod ima pravico do obstanka, do svoje lastne uprave, do izobrazbe v svojem materinem jeziku, a Nemci nam ne privoščejo ničesar. S kruto silo nam hočejo utepsti svojo germansko kulturo ter učijo našo deco zaničevati naš jezik in vse, kar je slovenskega. Govori še obširno in stvarno o naših žalostnih šolskih in političnih razmerah, razlaga veliki pomen naše družbe sv. Cirila in Metoda. Nato se prečita tajnikovo in blagajnikovo poročilo ter sklene radi preobširnega delokroga beljaške podružnice ustanoviti še eno v Bačah, kateri bi pripadali kraji Loče, Šteben, Malošče in Bekštanj tako, da bi stara podružnica le še obsegala Beljak, Brnco, Ločilo, Št. Lenart pri sedmih studencih ter Zilo. (Glede ustanovitve nove podružnice si dovolimo opozoriti g. Bega in naše somišljenike na dogovarjanje med družbo in šolskim društvom, ki pa še ni končano. Z ustanovitvijo naj se torej počaka še kratek čas. Ured.) Radi tega se je moral tudi odbor malo spremeniti ter sta bila voljena g. župnik F. Ks. Meško mesto odbornika g. Sim. Aichholzerja in g. Miklavici na Brnci mesto g. Ivana Graberja kot tajnikov namestnik. Določila sta se še dva odposlanca za glavno skupščino in zborovanje se je zaključilo. Med petjem in tamburanjem vrlih Brnčanov se je občinstvo zabavalo še pozno v noč.

Celovec. (Umrla) je v Celovcu gdč. Magdalena Kovač, mati mil. g. stolnega župnika in kanonika Martina Kovača in je bila pokopana v pondeljek, dne 21. t. m. ob obilni udeležbi meščanov in zlasti duhovnih sobratov g. kanonika Kovača. N. p. v. m.!

Kriva Vrba. (Bik je napadel) dne 17. t. m. posestnika Valentina Ujca pd. Komarja ter ga je vrgel tako hudo v zid, da se je mož nevarno poškodoval.

Iz okolice Velikoveca. (Srečna gmajna.) Gotovo srečna mora biti občina, ki nima le „purgermojstra“, ampak tudi več „oberpurgermojstrov“ in jako spretnega tajnika, ki vse zna, le v svoji stroki je malo počesen. Taka občina je vovberška. Iz Hudega kraja je prosila neka vdova za oproščenje svojega sina vojaka, ker je njen drugi sin, ki je doma, težko zbolel. Dolžnost županova in tajnikova je, da gresta revni vdovi takoj na roko. A pri vovberškem županu in njegovem tolmaču, občinskem tajniku, je drugače! Kolikorkrat se je pri c. kr. okrajnem glavarstvu vprašalo, se je reklo, da mora občina pisati, da pa od občine še ni ničesar prišlo. In ko je vdova šla k županu, je bil možakar prepričan, da sam ne more ničesar storiti, da mora iti k „Nagelnu“ v Velikovec! Torej je Nagele „oberpurgermojster“ v Vovbrah. Res lepo za vovberškega župana. — Še eno prigodnico! Na lepo nedeljo je bilo pranganje. Po sto- in stoletni šegi se je imelo v božjo čast na gradu streljati. Toda malo pred božjo službo pride g. Lebar, t. č. občinski tajnik — in prepove streljati, ker — je tako zaukazal baron Helldorf.

Tedaj Nagele in baron, bolje povedano: baronov oskrbnik Weiß, sta „oberpurgermojstra“ v Vovbrah. Čestitamo Vovberjanom na takem samostojnem županu! Pa heil!

Željnje pri Velikovecu. (Smrtna kosa.) Tukajšnja pd. Šitlarjevo rodbino je zadel hud udarec. Sestra gospodarjeva, Uršula, ki je že dalje časa bolehal na jetiki, se je v sredo, dne 16. t. m., preselila v veselejšo domovino. Znana je bila po celi okolici kot pridno in pošteno, bogaboječe dekle, katero so vsi spoštovali. Dolga leta je bila tudi izvrstna pevka tukajšnjega cerkvenega zbora. Kako je bila povesod priljubljena, je pokazal veličasten pogreb v petek. Velika množica ljudstva je spremljala truplo rajnce na zadnji poti. Na domu, po poti, v cerkvi in na pokopališču so št. jurski pevci zapeli v srce segajoče žalostinke. Naj se jim tem potom izreče za ta čin iskrena zahvala. N. p. v. m.!

Št. Jur na Vinogradih. Shod izobraževalnega društva je prav dobro uspel. Z velikim zanimanjem so zborovalci poslušali oba govornika. Prvi č. g. Sadjak iz Celovca je razlagal socialno vprašanje, kedaj in zakaj je nastal tako velik prepad med kapitalisti in pa revnejšimi stanovi, in kako bi bilo le iz krščanskega stališča mogoče, ta prepad premostiti in dati vsakemu stanu, kar mu gre. Drugi govornik, domači g. provizor, je puhjal predsodke, ki jih imajo nekateri o zaslužku duhovnikov in posebej še o štoli. Tukajšnja štola je tako nizka, da se res ne sme kdo pritoževati nad njo. — Nekateri liberalce vleče bolj k luterancem in pravijo, da ne marajo katoliških duhovnikov, ker računajo preveč štole. No, pri luterancih bi se zelo opekli, kajti njihovi duhovniki računajo vsaj dvakrat do trikrat toliko. — Po zborovanju so narodne mladenke in mladeniči prepevali lepe narodne pesmi. Št. Jurčani v društvo!

Slov. Plajberk. (Kultura nemških dijakov.) Oni teden je bilo na izletu v našem lepem kraju do kakih 30 ali 40 dijakov s profesorjem in so bili baje iz realke v Celovcu. Ko so nekaj časa v gostilni gosp. Lausseggerja peli svoje „lepe“ pesmi in menda malo „pohajlali“, so se odločili iti domov skozi Podljudelj. Ko pa gredo ti olikanci — po svoji starosti od 15 do 17 let sicer lahko že razsodni — mimo občinskega urada, takoj pokazeta dva ali trije od njih svojo nemško zagriženost. Pred občinskim uradom so bili nabiti razni razglasi od občine, med temi tudi Najvišje lastnoročno pismo, v katerem se Nj. Veličanstvo naš cesar zahvaljuje svojim narodom za vzajemno sodelovanje pri slavju ob priliki 60letnega jubileja. Naša občina, v kateri večina ljudstva ne razume nemški, je dobila seveda tako pismo tudi v slovenskem jeziku. Ko eden od dijakov zagleda Najvišje lastnoročno pismo v slovenščini, ga tako zbode v oči, da je mimogrede isto pretrgal od zgoraj do srede; ko pride drugi za tem, hoče isto s cigareto zasmoditi, da bi zgorelo. A se ne vžge. To pa tretjega tako razjari, da se osrči, prime za gornji natragani konec, odtrga čisto do drugega konca in vrže na pot. — Kaj pomeni tako početje dijakov? Dolžnost državnega pravdnika je, da to stvar zasleduje in preišče ter pokori surovost, katera se že drzne, od občine javno nabito Najvišje lastnoročno pismo raztrgati kakor učitelj napačen spis učenca.

Velikovec. (Nemški nacionalci in — pravica.) „Mir“ je pred kratkim poročal, da je bil tukajšnji nemškonacionalni visokošolec Rainer obsojen radi razžaljenja časti. Sodnik je bil dr. Bouwier. Tožil je Rainerja slovenski visokošolec Sos. Raditega je nastalo v nemškonacionalnem taboru velikovškem strašno razburjenje. Posebno prijemajo g. Bouwier-ja „turnarji“, kako da je mogel obsoditi Nemca! Sodnika so začeli vsled tega v nacionalnih krogih družabno bojkotirati. Tu so nasprotniki javno povedali, kar smo Slovenci že davno vedeli. Torej Nemeč ne sme na noben način biti obsojen! Če se zgodi enkrat izjema, pa je ves tabor po koncu, kakor da bi se jim godila krivica! Kdo torej sme soditi, ali sodnik ali nemški nacionalci? Žalostne razmere!

Rožek. (Čebelarski shod) se vrši dne 29. t. m., ob 3. uri popoldne pri g. Josipu Paul-u, županu v Rožeku. Na shod se vabijo vsi sosedni čebelarji, kjer bo predaval zastopnik osrednjega čebelarskega društva iz Ljubljane, gosp. nadržitelj A. Likozar.

Kotlje. (Zahvala.) Slovensko kat. izobraževalno društvo v Kotljah se tem potom iskreno zahvaljuje slavnemu načelniku hranilnice in posojilnice v Spodnjem Dravbergu za podeljenih 30 K v nabavo društvenih knjig. Bog plati! Odbor.

Št. Vid v Podjuni. (Poštno upraviteljestvo) za našo krajevno pošto je podeljeno gosp. Valentinu Picej-u pd. Voglu v Št. Primožu.

Velikovec. („Sonnwendfeier“) Nemški bogovi so zopet potolazeni. Velikovški hajlovci

so jim zakurili, da jih ne bo zeblo v valhali, s hajlanjem itd. pa so bogove zagotovili, da so pristni germani, čeravno se njihova imena končujejo z -iči, -iki, -arji itd. Za Nemce so vendar dobri razni slovenski odpadniki. Navdušenja ni bilo posebnega, pa tudi obisk, kakor se čuje, ni bil povoljen. Dr. Höfferer, ki mu Slovenci prav pridno nosijo denar, je prebral neki govor, ki ga je najbrže kje prepisal. „Slovenski“ potovalni učitelj, gosp. Schumy, je skušal udeležence malo navdušiti s tem, da je nastopil za prvim govornikom in jih izpodbujal za „stramm deutsche Sache“. G. Schumy, kaj ne, to je gospodarsko delo za Slovence? Ravno predolgo pa se ti čistilci vsenemštva v soboto večer na „Lilienbergu“ niso hoteli dolgočasiti, kmalu so se vrnili v mesto, kjer jim je pivo bolj dišalo, kakor pa klaverni nemški kres.

Podljubelj. (Skiopikon.) Zadnjič smo imeli smolo z našimi slikami; prvič ni funkcioniral aparat, drugič pa so izostale slike. Slike so obvisle nekje na meji in so prišle še le v torek. Zdaj so torej tukaj, aparat bo pa oskrbel neki gospod iz Celovca. Le pridite vsi, ki ste že zadnjič prihiteli, in vsak naj še tri druge pripelje s seboj. Slike so tako krasne, da se res izplača, če jih gre pogledat eno uro daleč. Za dobro predavanje pa garantira g. Rožman. Slovenci v Borovljah in okolici, nasprotna naša stranka se v svoji nadutosti napenja vedno bolj. Od pantiveka so Slovenci domačini v Rožu, niso izpodrinili Nemcev, ampak oni nas izpodrivajo. Zadnji čas pa ti vsiljenci, med njimi mnogo zapeljanih Slovencev, kriče, da so v nevarnosti v Rožu; nič ni res, bolj so varni, kot nekdanj, in varni tudi bodo, dokler se ne izobrazi in zave svoje narodnosti in svojih dolžnosti slovenski Rožan. Najboljši pripomočki za to so pač zborovanja in poučna predavanja. Le pridno se jih udeležujemo. Naš nasprotnik ne miruje, dela neumorno; oči gor, in učimo se od njih!

Borovlje. Tako imenovani nemški turnarji prirede 27. t. m. v Borovljah nemško veselico. Slovenci, odgovorite jim s tem, da se v največjem številu udeležite shoda v „Delavskem domu“ v Podljubelju. Začetek ob 8. uri zvečer.

Kotlje. (Božja služba na Uršulski gori.) Na praznik sv. Petra in Pavla boče v znani romarski cerkvi na Uršulski gori ob 1/2 10. uri božja služba s pridigo. Božjo službo boče opravil č. g. Jernej Pernat, župnik na Selah. Upamo, da boče ta dan veliko prijateljev šenturšulske romarske cerkve in lepega razgleda prišlo na goro.

Gospodarske stvari.

Zadružništvo.

(Predaval v socialnem tečaju v Ljubljani Vl. Pušenjak.)

Narodno-gospodarski pomen.

Zadružništvo je največjega narodno-gospodarskega pomena.

Beda, slabo gospodarsko stanje srednjega stanu, izkoriščanje po brezsrčnih oderutih je povzročilo zadružno gibanje, radi tega je najvažnejša naloga zadrug: gospodarska povzdiga ljudstva.

Boj proti oderutstvu v vseh oblikah — denarno oderutstvo, oderutstvo pri nakupu potrebščin, pri prodaji pridelkov in izdelkov ter posestev vodi zadružništvo že s početka in sicer z uspehom. Kjer je zadružništvo dobro razvito, je izginilo oderutstvo, pač pa vidimo, da še prav bujno cvete tam, kjer je zadružništvo še nezadostno razvito. Na Hrvaškem, pa tudi na Štajerskem in Kranjskem ob hrvaški meji še dandanes razni trgovci in kapitalisti posedajo ljudem denar proti 10%, da celo proti 15% obrestovanju. Blagodejni vpliv zadružništva se kaže tudi v znižanju obrestne mere za posojila. Gospodarsko visoko stoječe države imajo 4% ali 4 1/2% obrestovanje za posojila, na Slovenskem je 5 1/2% obrestovanje po prečno običajno, na Hrvaškem 7%, na Rumunskem 12% itd.; na čim nižji stopinji gospodarskega napredka stoji kaka dežela, tem neugodnejša je obrestna mera za one, ki rabijo posojila.

Denarne zadruge dajejo svojim članom kredit in jim preskrbujejo obratni kapital po dokaj ugodnejših pogojih kakor to storijo zasebni izposojevalci, kateri povrh tega izrabljajo stisko dolžnika v svoje sebične namene.

Streti vpliv kapitalizma, osvoboditi ljudstvo od kapitalistov in mu dati priliko si z lastno pomočjo in lastnimi sredstvi v sili pomagati, je cilj zadružništva. Potom hranilnih vlog si denarne zadruge dobivajo za svoje poslovanje sredstva. Njih dolžnost v interesu celega zadružništva je ljudstvo navajati k varčevanju. Pospeševanje varčevanja se bode pri nas moralo še v večji meri gojiti ko do sedaj. Žalosten pojav je, da Slovenci v primeri z drugimi narodi premalo

varčujemo. Kaj je pa temu vzrok? V prejšnjih letih premalo ugodne prilike za varčevanje. Ljudje so imeli do bližnjih denarnih zavodov po več ur hoda in se ni izplačalo radi majhnih zneskov napravljati dolgo pot in povrh še imeti stroške. Ta nedostatek je sedaj že skoraj povsod odpravljen. V vsaki večji župniji že deluje posojilnica Raiffeisenovka, pri kateri lahko ljudstvo brez zamude časa vlaga svoje prihranke. Preveliko zapravljajnje, pijančevanje, nesrečna loterija, zraven pa nezaupnost ljudstva ovira varčevanje. Skoraj neverjetno je, da še dandanes ljudje stotake in tisočake hranijo doma v skrinjah, na podu, zakopavajo pod drevesi. Da pride takemu denarju tat na sled ali ga pa uniči požar, se prepogosto zgodi. Ljudstvo je nezaupno napram denarnim zavodom, zlasti misli, da je denar ob času vojske v posojilnicah v veliki nevarnosti. Ravno ob času vojske, ko morajo najkrepkejši možje in mladeniči zapustiti dom, se pojavljajo pogostoma tatiške družbe, pred katerimi ni varna osebna last, dočim je denar varen pri denarnih zavodih, ki razpolagajo z blagajnami, do katerih ne morejo tako lahko tatovi in ogenj. Blagajne so pa tudi za slučaj vloma zavarovane tako, da ne zadene zavoda kakor tudi vlagatelj nobena škoda, ako bi se tudi povzročil kak vlom. Popolnoma nepotrebna je bojazen, da bode vlada v slučaju vojske pobrala ves denar iz denarnih zavodov in ga uporabila za vojsko. Vlada je v prvi vrsti dolžna skrbeti za varnost imetja svojih državljanov in se ne sme, zlasti v sedanjih ustavnih dobi ne, polastiti imetja svojih davkoplačevalcev. Strah, da bi imel denar ob času vojske manjšo vrednost, ne sme nikogar odvracati od vlaganja v denarne zavode. Da bi se res kaj takega pripetilo, kar pa je neverjetno, potem bo ravnotako zgubil vrednost denar, katerega ima kdo shranjenega doma. Mi na Avstrijskem še nismo imeli večje vojske, odkar imamo denarno zadružništvo razvito, pač pa je bila v Nemčiji leta 1870. velika nemško-francoska vojska in se je takrat jasno pokazalo, da je najbolj varen denar, ki je naložen v denarnih zavodih in da se ni treba bati nobene izgube. Varčevati — omejiti izdatke, kateri niso neobhodno potrebni, in na ta način pridobljena sredstva vlagati v posojilnice more in mora vsak: premožen in manj premožen, izobražen in maj izobražen, posestniki in posli, dninarji, delavci, stari in mladi. Posebno se morajo navajati posli, delavci in mladina k varčevanju. Skrb za bodočnost naj izpodbujajo k varčevanju. Hlapec, dekla, delavec, delavka, obrtni pomočnik naj majhne zneske devajo na stran in si zbirajo sredstva za doseg samostojnosti, ustanovitev lastnega ognjišča, začetek obrti, nakup majhnega posestva itd. Gospodarji naj vplivajo na svoje posle in delavce, da začnejo varčevati v svojem lastnem interesu. Varčni posli, varčni delavci, katerih stremljenje bo doseči enkrat samostojnost, ne bodo uhajali v mesta in bodo pozneje kot majhni posestniki najstalnejši delavci na deželi. Neštevilno zgledov bi lahko pojasnilo ugodni vpliv v posameznih župnijah delujočih zadrug na pospeševanje varčevanja. Tako na pr. je zbrala hranilnica in posojilnica v Artičah pri Brežicah že prvo leto svojega delovanja 117 vlagateljv v svojem krogu, izmed katerih je vložilo 59 vlagateljv — ne posestnikov (kmečki sinovi in hčerke, viničarji, posli itd.) v enem letu 13.248 K v posojilnico. — Recimo, ako bi ne imeli v domači župniji posojilnice, bi tega uspeha gotovo ne bilo. Posebno pozornost obračajo posojilnice varčevanju najmanjših zneskov potom domačih hranilnic ali šparovčkov. Ljubezen do lastnega naroda nam veleva, da varčujemo, da zbiramo narodni kapital in si pridobivamo sredstva za večja gospodarska podjetja. Četudi razpolaga naša organizacija z okrog 62 milijonov kron hranilnih vlog, ne smemo mirovati, temveč neumorno delati naprej.

(Dalje prihodnjič.)

Društveno gibanje.

Katehetsko društvo ima sestanek v četrtek, dne 1. julija t. l., „pri benediktincih“ v Celovcu ob 2. uri popoldne. Na sporedu bo poleg starega tudi nekaj novega, zato vljudno vabimo k obilni udeležbi.

Odbor.

Velikovec. Izobraževalno društvo „Lipa“ priredi na praznik sv. Petra in Pavla, dne 29. junija, svoje mesečno zborovanje ob 4. uri popoldne v „Narodnem domu“. Na sporedu je poučen govor, tamburanje in šaloirgra „Kmet in fotograf“.

„K. S. I. društvo v Dobrlivasi“ priredi svoje mesečno zborovanje v nedeljo, dne 4. mal. srpana, v prostorih S. Eberweina v Goselnivasi. Začetek ob 3. uri popoldne. Počastil nas bode č. g. župnik Ivan Kogelnik s poučnim govorom. Nato sledi šaljiva tombola in šaljiva dražba. Dobrobski pevski zbor vljudno vabimo, da nas bo

kratkočasil s svojim izbornim petjem. K polnoštevilni udeležbi vabi

odbor.

Prevalje. V nedeljo, dne 27. t. m. popoldne, se vrši pri Kristanu redni mesečni shod našega delavskega društva. Na sporedu: Govori, tamburanje in prosta zabava. Somišljeniki, prihitite polnoštevilno! Vabi

odbor.

Slovensko delavsko društvo v Celovcu ima v soboto, dne 26. t. m., ob 8. uri zvečer redno mesečno zborovanje v gostilni pri Benediktinski kleti. Sodelujejo tamburaši in pevski zbor. Vsi somišljeniki iz mesta in dežele srčno vabljeni!

Odbor.

Št. Vid v Podjuni. V nedeljo, dne 27. rožnika t. l., priredi „škocijansko bralno društvo“ javen shod „pri Voglu“ v Št. Primožu poleg Št. Vida. Zatem je prosta zabava s petjem in tamburanjem. Pričetek ob 1/2 4. uri popoldne. K najobilnejši udeležbi vabi

odbor.

Vabilo. Podružnica sv. Cirila in Metoda za Velikovec in okolico priredi v nedeljo, dne 27. rožnika 1909, ob 3. uri popoldne, v gostilni pri Likebu v Št. Štefanu pri Velikovcu svoj letni občni zbor po tem-le sporedu: Pozdrav predsednika; 2. poučni govor: Junaki l. 1809; 3. poročilo o važni preosnovi „Narodne šole“; 4. volitev novega odbora; 5. volitev zastopnikov za glavno skupščino; 6. pobiranje letnih doneskov; 7. Razni nasveti in govori. Po zborovanju prosta zabava s tamburanjem in uprizoritvijo iger: „Krčmar pri zvitem rogu“, predstavljajo mladeniči, in „Čašica kave“, predstavljajo dekleta. K obilni udeležbi vabi vse zavedne Slovence in Slovenke najvljudneje

odbor.

Djekše. Slovensko katol. kmečko izobraževalno društvo na Djekšah priredi dne 29. rožnika, na praznik sv. Petra in Pavla, ob 3. uri popoldne, pri ugodnem vremenu na prostem pri farovžu, drugače pa v Kramerjevi gostilni mesečno zborovanje. K obilni udeležbi vabi

odbor.

Ruda. Odbor „Izobraževalnega, kmetskega društva za Rudo, Št. Peter in okolico“ vabi vse ude in prijatelje društva na mesečno zborovanje, katero se bo vršilo v nedeljo, dne 4. julija 1909, popoldne po blagoslovu v gostilni pri Buchbauru v Št. Miklavžu po običajnem sporedu. Po zborovanju uprizorijo igralci igr: „Ne vdajmo se“. Potem prosta zabava s petjem.

Književnost in umetnost.

Šašelj, „Bisernice“ II. zvezek, s poštnino K 252.

„Prvič med Indijanci“. XVII. zvezek Spillmanovih povesti, cena 60 vin., za trdo vezan izvod 80 vin.

„Za križ in svobodo“, izviren igrokaz. Cena za posamezne izvode 50 vin., vsaj pet izvodov in več po 35 vin. — Vse tri knjige se naročujejo v „Katoliški Bukvarni“ v Ljubljani.

„Tihotapec“, narodna igra v 5 dejanjih. Po J. Jurčiču priredil Fr. Ks. Steržaj. Cena 30 stotink. Založilo „Katol. tiskovno društvo v Trstu“.

Cerkvene vesti.

Št. Jurij na Vinogradih. Nedeljo Srca Jezusovega je tukajšnja bratovščina lepo obhajala. Nad 70 jih je bilo pri sv. zakramentih, znamenje, da je poleg nekaterih mlačnežev vendar še splošno dobro in zdravo krščansko ljudstvo.

Vč. g. o. Gal Jäger iz reda oo. benediktincev, administrator v Dobrlivasi, je imenovan za kn. šk. duhovnega svetovalca. — V Iki iščeta zdravja čč. gg. provizor Rok Tojnko in župnik Fr. Bergman. — Nenadoma je zbolel na koliki, povzročeni po žolčnih kamenčkih, č. g. Alojzij Millela, stolni ceremonijer v Celovcu, pa je že zopet izven nevarnosti.

Jovarniška zaloga in razpošiljalna ponudba k pomladanski in poletni dobi

sukna iz volne za bujno nizko ceno. Vzorci se zamenjajo.

Pozor! Ostanki po 3 metre v vseh barvah za K 6—, 8—, 10—in više. Velika izbira!

Zamena ostankov dovoljena. Od ostankov se vzorci ne pošiljajo.

A. J. Šolc, Nachod, Češko.

Kaj je novega po svetu.

Računski listki Družbe sv. Cirila in Metoda bi bili lahko izdati vir dohodkov, če bi se vsi zavedni rodoljubi posluževali pri plačilih teh listkov; žal da je še mnogo tvrdk, ki nimajo teh listkov. Letoviška sezona je tu, gostilničarji

po letoviščih, ste že naročili listke? **Slovinci, zahtevajte vsepovsod naše listke!**

Pisarna družbe sv. Cirila in Metoda ima prav lepe, nove, originalne razglednice v zalogi. Pričakujemo naročil! Motiv: „Iz narodnega življenja Slovencev.“

Priporočujemo našim družinam
Kolinsko cikorijo.

Pravica pred poroto. „Štajerc“ je lagal, da se je vozil g. dr. Brejc s kolesom mimo duhovnika, ki je nosil Najsvetejše, ne da bi pozdravil, in da je kadil tedaj dr. Brejc vržinco. Da dokaže, da je to neresnica, je pozval dr. Brejc dne 19. t. m. pred poroto v Mariboru „Štajerčevega“ odgovornega urednika Linhartarja. Zastopnik „Štajerca“ dokaza resnice niti nastopil ni, in s pričami je bilo pred poroto dognano, da je „Štajerc“ lagal. Med porotniki je bilo osem štajercijancev in štirje Slovinci. Vkljub temu, da je bilo spričano, da je „Štajerc“ lagal, je porota oprostila Linhartarja z osmimi proti štirim glasom.

„Mir“ je edino glasilo koroških Slovencev!

Vabilo.

Hranilno in posojilno društvo v Celovcu

napravi svoj redni

letni občni zbor

v posojilničnih prostorih v četrtek, dne 1. julija 1909, ob 1/2 11. uri predpoldnem.

Sporod:

1. Poročilo o letnem računu.
2. Pristop k zadružni zvezi v Ljubljani.
3. Volitev odbornikov.
4. Slučajnosti.

Odbor.

Kovaški pomočnik želi stopiti v delo. Naslov: **Ign. Praprotnik,** Št. Andraž, pošta Velenje.

Učenca išče kolarski (rodarski) mojster **Janez Wedenigg** v Vrbi ob jezeru na Koroškem.

Velika zaloga najboljšega

istrijskega vina,

iz najboljših, že izza rimskih časov slavnih rimskih gorov med Isolo in Piranom, prodaja po najnižji ceni od 56 litrov naprej

Anton Rebec,

posestnik in vinski trgovec, Št. Peter na Krasu.

Prihranite mnogo, ako kupite pri izdelovalcu!

Najboljše, brezhibne in pristnobarvne

ostanke

izbornega kanafasa, oksforda za srajce, flanela, platna, cefira, šotskega blaga, višnjeve tkanine, krizeta za sukneje, izborno odbrane, da se more vsak ostanek izborno porabiti v gospodinjstvu, razposilja **krščanska tvrdka** 40 do 45 metrov za 16 kron po povzetju. Dolgost ostankov 6—10 metrov.

Anton Maršik, lastnik ročne tkalnice in razposiljatelj

Češka Čermna pri Nachodu, Češko.

Najboljši češki vir za dobavo.

Ceno posteljno perje!

1 kg sivoga, izpukanega perja 2 K, boljsega 2 K 40 vin.; polbelega 2 K 80 vin.; belega 4 K, belega puhastega 5 K 10 vin.; 1 kg najfinejšega, snežno-belega, izpukanega 6 K 40 vin., 8 K; 1 kg sivoga puha 6 K, 7 K, belega, finega 10 K; najfinejšega prsnega puha 12 K. Ako se kupi 5 kg, poštnine prosto.

Izgotovljene postelje iz gostonitkastega dečega, višnjevega, belega ali rumenega nankina, dobro napolnjene, tuhnja, 180 cm dolga, 116 cm široka, z dvema blazinama, vsaka 80 cm dolga, 58 cm široka, napolnjena z novim, sivim, zelo trpežnim puhastim perjem 16 K; napolnjenih z novim, sivim, zelo trpežnim puhastim perjem 12 K, 14 K, 16 K; blazine 3 K, 5 K 50 vin., 4 K. Pošiljam po postelnem povzetju od 12 K dalje poštnine prosto. Dovoljeno je zamenjati ali vrniti, ako se plača poštnina; če blago ne ugaja, se denar povrne. **S. Benisch, Deschenitz, št. 794 (Češko).**

Cenik brezplačno in poštnine prosto.

Nc I 72/9

1

Prostovoljna sodnijska dražba posestva.

Pri c. kr. okrajnem sodišču v Velikovecu se na prošnjo lastnice Ane Draht prodaja na javni dražbi

Kampičevo posestvo Na Dravi

vl. št. 3, kat. obč. Na Dravi, ki meri 2 ha 17 a 28 m² in znaša čisti dobiček 17 kron 34 vin.

Izklicalo se bo za 1200 kron, jamščina znaša 120 kron. Najvišji ponudek je do 1. vinotoka 1909 vplačati v roke gosp. dr. Jurija Kulterer odvetnika v Velikovecu.

Dražba se vrši

dne 28. rožnika 1909, dopoldne ob 9. uri, na licu mesta Na Dravi.

Ponudbe pod izklicno ceno se ne bodo sprejemale.

Na posestvu zavarovanim upnikom se njihove zastavne pravice pridržavajo ne glede na prodajno ceno.

Prodajalka si pridrži pravico, da odkloni prodajo v teku dveh dni po dražbi, t. j. med časom za premislek.

Dražbeni pogoji, zemljiškooknjižni izpisek in zemljiškolastninski list se lahko vpogledajo pri tukajšnji sodnji.

C. kr. okrajno sodišče Velikovec, odd. I., dne 17. rožnika 1909.

Gallinger, l. r.

O. št. 89/1

52

Prostovoljna sodnijska dražba posestva.

Pri c. kr. okrajnem sodišču v Velikovecu se na prošnjo lastnika Ivana Polessnig prodajo na javni dražbi naslednji predmeti:

I. Neobremenjeno

Pötschgarjevo posestvo v Malih Djekšah,

vl. št. 27, kat. občina Krasnica, ki meri 9 ha 45 a 72 m² in znaša čisti dobiček 63 kron 78 vin., in sicer:

a) Hiša št. 4 in gospodarsko poslopje, 4 njive, 1 travnik, 1 pašnik in 3 gozde za izklicno ceno 3400 kron;

b) gozdni in njivski parceli št. 770/1 in 770/2 za izklicno ceno 1200 kron.

Jamščina znaša 340 kron, oziroma 120 kron. Najvišji ponudek je od dneva dražbe obrestovati s 5% in po eno tretjino po vsakih treh mesecih od dneva domika pri tukajšnjem sodišču vplačati v gotovini.

II. Nasevek in premičnine. Iste se bodo le za cenilno vrednost ali nad njo proti takojšnjemu plačilu in takojšnji odpravi oddale.

Dražba se vrši

dne 5. julija 1909, dopoldne ob 9. uri na licu mesta v Malih Djekšah.

Ponudbe pod izklicno ceno se ne bodo sprejemale.

Dražbeni pogoji in zemljiškooknjižni izpisek se lahko vpogledajo pri tukajšnji sodnji.

C. kr. okrajno sodišče Velikovec, odd. I., dne 17. rožnika 1909.

Gallinger, l. r.

Prijatelji, prepričajte se,

da vsako prihrani mnogo denarja, kdor oskrbi svoj nakup raznega tkalskega blaga naravnost pri izdelovalcu-veščaku, ker le ta more vsestransko najboljše postreči.

CEFIRI

kanafase, oksforde, sipkovine in vsakovrstne tkanine lastnega izdelka priporočam po najnižjih cenah izborna češka krščanska tvrdka

Špeciálno izdelovanje

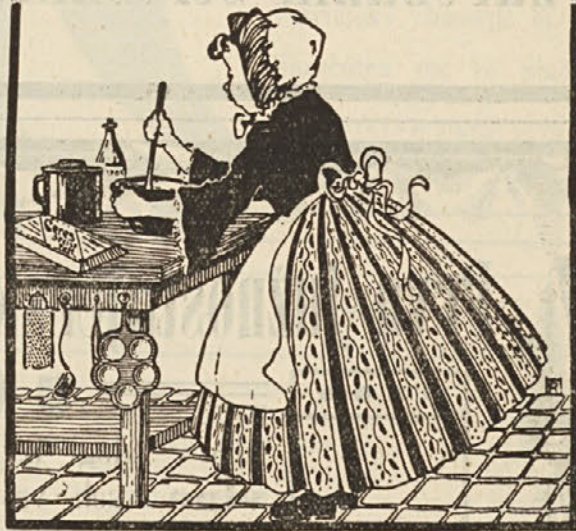
Vvorci zastoj

JOŽEF SUCHANEK,

Prva mehnična in ročna tkalnica ter razposiljalni zavod izbornih tkanin v Novem Hradku pri Novem Mestu na Metuji, Češko.

Ceres in Ceres
jedilna mast jabolčni sok

sta popolnoma naravno čista, dolgoletno stano- vitna, čudovito priята, slastna v okusu in vkljub temu jako poceni!

Največja trgovina te stroke v Celovcu.

Modnega in manufakturnega, tu- in inozem- skega blaga, vedno najnovejši izbir.

Zaloga je stalno v vrednosti 1/4 milijona kron. Za prodajanje na debelo oddajam blago trgovcem po tovarniških cenah.

Zaradi posebno velikega nakupa poletnega blaga bodem letos po zelo nizkih cenah prodajal, t. j. brez konkurence, ker se je tudi cena pri blagu znatno znižala.

Imam za ženine in neveste zmerom veliko zalogo in najlepše blago na razpolaganje.

Vsi uslužbeni govoriijo slovenski.

Anton Renko, lastnik trgovine, Celovec, vogel Kramarjeve ulice in Novi trg.

Pozor! Slovensko podjetje! Pozor!

Slavnemu občinstvu se priporoča dne 11. febr. 1909 na novo otvorjena velika manufakturna trgovina

Franc Souvan sin

v stari Souvanovi hiši na Mesinem trgu št. 22 v Ljubljani

Št. 615 ex 1909.

Stoječ les na prodaj

in sicer obstoječ iz smrek, borovcev in bukovja, staro, lepo drevje, v treh delih. Dva dela sta cenjena na K 800— in en del na K 1000. Les se lahko spravi, ker je blizu Št. Iljske ceste. Pojasnila daje g. Ivan Pišek pd. Hauptman na Otožu, p. Vrba ob jezeru. Pismene ponudbe se morajo do 15. julija t. l. vpslati na občinski urad v Škofičah ob jezeru.

250 hl pristnega vina

belega, črnega in rdečega, imam še naprodaj po 28 do 36 vinarjev liter, na postajo Ajdovščino postavljenega, od 56 litrov više. Več po dogovoru.

Priporočam se za nakup

Josip Cotič,

posestnik vinograda v Vrhpolji, p. Vipava, Kranjsko.

Pozor, prodajalci dil!

Posredujem prodajo 60 vagonov smrekovih, mecesnovih in bukovih dil na zelo solidno firmo. Ponudbe naj se pošiljajo na: **Jožef Arnejc sin,** Ledenica.

Tovarna glinastih izdelkov **F. P. Vidic & Komp., Ljubljana**

ponudi vsako poljubno množino

zarezanih strešnikov (Strangfalzziegel) **sistem Marzola,** **zidarske opeke, peči** itd.

Na zahtevo pošljemo takoj vzorce in ponudbo.

Prva južnoštajerska vinarska zadruga

v Celju

ima v zalogi izvrstna spodnještajerska **vina** vseh vrst po zmernih cenah.

Vzorci so na razpolago.

Klet se nahaja

v Sokolskem domu v Gaberju pri Celju.

Hranilno in posojilno društvo v Celovcu

4 1/0 / 2/0	<p>kmečki kreditni zavod za Celovško okolico</p> <p>Pavličeva ulica št. 7</p> <p>uraduje</p> <p>ob četrtnih od 1/2 10. do 12. ure in od 1/2 2. do 3. ure,</p> <p>ob sobotah od 10. do 12. ure.</p>	4 1/0 / 2/0
--------------------	---	--------------------

Društvo jamči za popolno varnost vlog s premoženjem vseh udov.

Labodje milo

(Schichtovo trdno kalijevo milo)

je **edina** posebnost za pranje volnenega in svilenega blaga, zaves, čipk, vezil itd. itd. To milo se resnično ne more dovolj prehvaliti, ker vsled svoje nedosegljive pralne veljave, izdatnosti in mehkode popolnoma zatemi vse drugo, kar se imenuje milo.

Pristni kranjski
lanenooljnati firnež

Glinate barve

v posodicah po 1/2, 1 kg kakor tudi v večjih posodah

Fasadne barve za hiše

po vzorcih

Slikarski vzorci

in papir za vzorce

Laki

pristni angleški za vozove, za pohištva in za pode

Steklarski klej (kit)

priznано in strokovno preizkušeno najboljši

Karbolinej prve vrste

Mavec (gips) za podobarje in za stavbe

Čopiče domačega izdelka za zidarje in za vsako obrt

priporoča

Adolf Hauptmann

v Ljubljani

Prva kranjska tovarna oljnatih barv, firnežev, lakov in steklarskega kleja.

Zahtevajte cenike!

Lovske puške

vseh sestav, priznано delo prve vrste, z najboljšim strelnim učinkom, priporoča

Prva borovska orožnotovarniška družba

Peter Wernig,

družba z omejeno zavezo v Borovljah, Koroško. Ceniki brezplačno in poštne prosto.

Tvornica umetnega kamenja in marmorja

ZAJEC & HORN

Ljubljana, Dunajska cesta št. 73.

Prečastitim gospodom duhovnikom, stavbenim mojstrom, mizarjem itd. priporočamo prekrasno brušene in polirane plošče iz umetnega marmorja v velikosti do 2 1/2 m² ena.

Čudovito naravno, a po ceni nadomestilo naravnega marmorja za oltarje, za prevleko celih sten, lizen v cerkvah, stebrov, za mize, kredence, umivalnike, za elektrotehnične plošče itd.

V zalogi je nad 12 raznih vzorcev v različnih barvah. Gospode interese prosimo: „Prepričajte se sami o kakovosti blaga najbolje na licu mesta, ali pa zahtevajte vzorce!“

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Delniška glavica K 3.000.000.

Rezervni fond K 300.000.

Denarne vloge obrestujemo po **4 1/2 / 0 / 0** od dne vloge do dne vzdiga.

Kolodvorska cesta št. 27.

Zamenjuje in eskomptuje

izrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje. — Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavcije.

Eskomt in inkasso menic. — Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. Podružnici v Spiljetu in Trstu.

Turške srečke. Šest žrebanj na leto. Glavni dobitek 300.000 frankov. Na mesečno vplač. po K 8— za kom. **Tiske srečke s 4% obrestmi.** Dve žrebanji na leto. Glavni dobitek K 180.000. Na mesečno vplačevanje po K 10— za komad.

Prodaja vseh vrst vred. papirjev proti gotovini po dnevnem kurzu.